

Ocena zasobów pomocy społecznej

Autorzy:

Alicja Czajka

Joanna Pijus

Małgorzata Dziąg

Małgorzata Kosmala

Teresa Marciniak

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	4
3.1	GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	8
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	11
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	13
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	19
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	20
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	21
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	21
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	23
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	24
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	25
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	25
10.2	KOSZTY	28
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	28
10.4	POWODY PRZYZNANIA POMOCY	29
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	30
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	31
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	32
10.8	ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)	32
10.9	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	33
11	Wnioski końcowe	36

1. Wprowadzenie

Nowelizacja z 2011 roku ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 163) zobowiązała gminy do przygotowania oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 16a ust. 4 przedstawia ją co roku do dnia 30 kwietnia radzie gminy.

Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2014 dla Gminy Skierniewice powstała w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zawarte w nim informacje dotyczą osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz obejmują swym zasięgiem szerokie spektrum infrastruktury polityki społecznej w gminie. Zaprezentowane dane ukazują lokalną sytuację społeczno-demograficzną Gminy Skierniewice oraz niezbędne do realizacji kwestie społeczne.

Do powyższych zagadnień należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotne znaczenie mają tu także kwestie związane z polityką rynku pracy, ochroną zdrowia oraz polityką mieszkaniową i oświatą.

Zastanawiając się nad wielkością istniejących zasobów pomocy społecznej pod kątem faktycznych potrzeb i problemów społecznych, biorąc zarazem pod uwagę ekonomię sił i środków należy stwierdzić, iż pozostają one na poziomie dobrym.

Jednocześnie wymiar istniejących problemów społecznych ukazuje konieczność znacznych nakładów i środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej oraz dalszy rozwój działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie występującym problemom społecznym.

Analiza danych w obszarze pomocy społecznej ukazuje także permanentne nakładanie się na siebie różnych problemów społecznych w rodzinach potrzebujących wsparcia. Szczególną uwagę należy zwrócić już po raz kolejny na kwestie związane z bezrobociem, długotrwałą lub ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością.

Powyższe dane pokazują ścisłą zależność pomiędzy w/w przesłankami udzielania pomocy mieszkańcom naszej gminy.

Planując realizację zadań z zakresu pomocy społecznej szczególną uwagę należy zwrócić na działania ukierunkowane na ochronę i polepszenie warunków życia najsłabszych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na tworzenie warunków umożliwiających im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w oparciu o materiały będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skierniewicach lub udostępnione przez GUS, PUP w Skierniewicach, Urząd Gminy w Skierniewicach,

- Sprawozdania merytoryczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lata 2012-2014.

- Sprawozdania finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skierniewicach lata 2012-2014.

- Bazy danych systemu „POMOST Std” w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skierniewicach lata 2012-2014 i I kw. 2015r.

- Baza danych systemu „SR” (świadczenia rodzinne), FA” (fundusz alimentacyjny) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skierniewicach lata 2012-2014r. i I kw. 2015r.

- Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego - www.stat.gov.pl (Zasoby Banku Danych Regionalnych),

- Strona internetowa Urzędu Gminy Skierniewice www.gminaskierniewice.pl i dane udostępnione przez Urząd Gminy Skierniewice.

Prognozy na rok 2015 sporządzono w oparciu o plan budżetu przyjęty Uchwałą Rady Gminy Skierniewice Nr IV/16/2015 z dnia 30 stycznia 2015r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2015r (Dz. Urz. Województwa Łódzkiego poz. 1225 z 27 marca 2015r) oraz na podstawie przewidywanych potrzeb wydatków uwzględniających aktualną sytuację i prognozy na 2015r.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

W Gminie Skierniewice na dzień 31.12.2014 r. było 7217 zameldowanych na pobyt stały i 185 osób na pobyt tymczasowy łącznie 7402 mieszkańców (dane Urzędu Gminy Skierniewice), z tego w wieku do 0-17 r.z. - 1409 osoby, w wieku 18-60 - 4285 osób, w wieku 60-i więcej-1520. Liczba gospodarstw domowych -1896

Dane w tabelach od 1 do 9 zasilane są na podstawie publikowanych danych w Banku danych Lokalnych GUS wg. stanu na dzień 31 grudnia, zgodnie z metodologią obliczania liczby ludności stosowaną przez GUS

Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną 365 tj. 19,25 % ogółu gospodarstw domowych .

Analizując powyższą sytuację demograficzną osób w wieku 50+ , liczba osób 2505 stanowi 34,70% ogółu mieszkańców ludności, liczba mieszkańców od 0-39 r.z. wynosi 3815, tj. 52,86%, a zatem w Gminie Skierniewice obserwuje się proces starzenia się populacji jej mieszkańców

Na terenie gminy czynne jest 5 szkół podstawowych w Dębowej Górze, Miedniewicach, Sierakowicach Prawych, Mokrej Lewej i Mokrej Prawej, do których uczęszcza w/g stanu na rok szkolny 2014/2015 – oraz w Oddziałach Przedszkolnych-133dzieci oraz Gimnazjum w Żelaznej, do którego uczęszcza 55 dzieci.

Na terenie Gminy od 2012r, działają 4 Niepubliczne Punkty Przedszkolne łącznie na 100 , do których uczęszcza 60 dzieci

Obwód szkolny obejmuje wszystkie wsie w granicach administracyjnych gminy.

Do placówek oświatowych dowożeni są uczniowie gminnym transportem.

Funkcjonuje jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żelaznej.

Dla Gminy Skierniewice ustanowiono jeden etat na dzielnicowego Komendy Miejskiej Policji.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)					
Ogółem	1	7 290	7 305	7 305	7 305
KOBIETY					
Ogółem	2	3 685	3 696	3 696	3 696
Wiek 0-17	3	707	704	704	704
Wiek 18-59	4	2 078	2 095	2 095	2 095
Wiek 60 lat i więcej	5	900	897	897	897
MĘŻCZYŹNI					
Ogółem	6	3 605	3 609	3 609	3 609
Wiek 0-17	7	738	738	738	738
Wiek 18-64	8	2 479	2 480	2 480	2 480
Wiek 65 lat i więcej	9	388	391	391	391
RYNEK PRACY					
Bezrobotni ogółem	10	337	382	279	284
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	89	114	99	104

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	64	75	42	43	43
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	14	16	15	15	19
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	1	14	12	14	10
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	12	12	13	13	17
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	1	11	10	14	14
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	0	0	0	4	4
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	0	0	0	0	0
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	0	0	0	0	0
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	0	0	0	0	0
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	22	10	10	9	9	9
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	130	130	130	130	130
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	24	0	0	0	0	0
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	25	0	0	0	0	0
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	26	0	0	0	0	0
Pozaszkolne	27	0	0	0	0	0
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	28	0	0	0	1	1
Liczba hospicjów	29	0	0	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	30	X	X	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny"

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Analizując dane z wykonanych zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że pomocą społeczną w 2014r. objęto 365 osób w tym 615 osób w rodzinie, co stanowi 8,52% ogółu mieszkańców Gminy, z czego ubóstwo i bezrobocie to główne czynniki, z powodu których przyznawana jest pomoc w Gminie Skierniewice.

Realizując świadczenia finansowe i świadczenia rzeczowe w zakresie pomocy społecznej:

- w 2012r. wydano 1279 decyzji administracyjnych
- w 2013r. wydano 1423 decyzji administracyjnych.
- w 2014r. wydano 1194 decyzje administracyjne.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA					
Liczba osób	1	362	469	365	362
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	2	359	384	365	362
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	200	207	281	279
Wiek 0-17	4	133	102	105	102
Wiek produkcyjny *	5	204	258	235	235
Wiek poprodukcyjny **	6	22	24	25	25
Liczba rodzin	7	234	266	263	264
Liczba osób w rodzinach	8	627	656	615	623
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)					
Ogółem	9	197	220	209	207
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	151	143	139	137
Wiek 0-17	11	60	41	43	41
Wiek 18-59	12	119	158	144	144
Wiek 60 lat i więcej	13	18	21	22	22
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)					
Ogółem	14	162	164	156	155
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	114	107	103	102
Wiek 0-17	16	73	61	62	61
Wiek 18-64	17	85	100	91	91
Wiek 65 lat i więcej	18	4	3	3	3
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	19	218	271	262	261
Liczba rodzin	20	211	260	253	252
Liczba osób w rodzinach	21	516	635	585	584
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	143	118	105	105
Liczba rodzin	23	79	71	66	66
Liczba osób w rodzinach	24	352	294	266	266
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					
Liczba osób ogółem	25	271	285	265	285
Liczba rodzin	26	271	285	265	285
Liczba osób w rodzinach	27	713	697	624	697
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	196	223	223	222
Liczba osób w rodzinach	29	519	550	526	525
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	162	187	178	178
Liczba osób w rodzinach	31	415	450	410	410

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	76	100	90	99
Liczba osób w rodzinach	33	166	226	177	203
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	67	85	73	77
Liczba osób w rodzinach	35	146	207	156	164
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	51	77	77	88
Liczba osób w rodzinach	37	179	267	246	294
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	61	81	66	67
Liczba osób w rodzinach	39	139	170	117	122
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	1	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	41	4	4	4	4
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	75	78	59	53
W TYM: WIELODZIELNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	37	33	19	20
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	6	6	6	7
Liczba osób w rodzinach	45	10	7	11	15
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin	46	10	15	11	8
Liczba osób w rodzinach	47	17	20	11	8
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	3	0	3	1
Liczba osób w rodzinach	49	12	0	5	5
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	0	0	0	0
SIEROCTWO					
Liczba rodzin	51	0	1	1	2
Liczba osób w rodzinach	52	0	1	2	7
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	3	1	1	2
Liczba osób w rodzinach	54	14	2	4	8
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDZMI					
Liczba rodzin	55	3	0	0	0
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM					
Liczba osób	56	3	5	5	8

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba świadczeń	57	754	1 124	1 438	1 597
Kwota świadczeń w złotych	58	5 278	8 440	11 504	12 776
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	0	0	0	0
Liczba świadczeń	60	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	61	0	0	0	0
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Liczba osób	62	0	0	0	0
Liczba świadczeń	63	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	64	0	0	0	0
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	65	44	69	46	50
Liczba osób w rodzinach	66	106	212	114	142
PRACA SOCJALNA					
Liczba rodzin	67	278	278	194	264
Liczba osób w rodzinach	68	715	678	493	623
INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Liczba rodzin	69	13	7	1	2
Liczba osób w rodzinach	70	35	16	4	13
KONTRAKT SOCJALNY					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	71	20	5	4	18
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	72	20	5	5	18
W tym: liczba osób objętych kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	73	0	0	0	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

W 2014 r. z powodu ubóstwa wsparcia udzielono 223 osobom w tym 526 osób w rodzinie, stanowi to 85,53% osób korzystających z pomocy społecznej. Udzielono pomocy 178 osobom w tym 410 osób w rodzinie, gdzie w rodzinie występowało bezrobocie, co stanowi 66,66% osób korzystających z pomocy społecznej.

Świadczeniami z pomocy społecznej m.in.są:

- 1) świadczenia pieniężne:
  - a) zasiłek stały,
  - b) zasiłek okresowy,
  - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
  - d) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- 2) świadczenia niepieniężne:
  - a) praca socjalna,
  - b) bilet kredytowany,
  - c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
  - d) składki na ubezpieczenia społeczne,
  - e) sprawienie pogrzebu,
  - f) poradnictwo specjalistyczne,
  - g) interwencja kryzysowa,
  - h) schronienie,
  - i) posiłek,
  - j) niezbędne ubranie,
  - k) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
  - l) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
  - ł) mieszkanie chronione,
  - m) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
  - n) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Zasiłki okresowe są świadczeniami wypłacanymi miesięcznie, przyznawanymi na okres nie dłuższy niż do końca miesiąca, w którym ustały okoliczności uzasadniające ich przyznanie. Główną przyczyną przyznawania zasiłku okresowego jest brak zatrudnienia, przynajmniej jednego członka rodziny, który powoduje ubóstwo. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

W 2014 r. pomocy w formie zasiłków okresowych udzielono 191 osobom w tym 454 osoby w rodzinie, co stanowi to 73,82% ogółu osób otrzymujących pomoc.

Zasiłek stały jest to świadczenie obowiązkowe gminy, przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

W 2014 r. pomocy w formie zasiłków stałych udzielono 32 osobom, w tym 47 osoby w rodzinie co stanowi to 7,64% ogółu osób otrzymujących pomoc.

Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek ten może być też przyznany osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowanego.

Jest także świadczenie przysługujące na pokrycie m.in. wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną i przysługuje osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku kłeski żywiolowej lub ekologicznej. W tym przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W szczególności uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany: specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Zasiłek ten może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną.

W 2014 r. pomocy w formie zasiłków celowych w tym specjalnych oraz zasiłków celowych na zakup żywności z programu wieloletniego; Pomoc państwa w zakresie dożywiania; udzielono 198 osobom w tym 470, co stanowi to 76,42% ogółu osób otrzymujących pomoc.

Gdy stan zdrowia wymaga całodobowej opieki, a rodzina lub gmina nie są w stanie zapewnić mieszkańcowi gminy usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, można ubiegać się o umieszczenie w domu pomocy społecznej, tj. placówce pobytu stałego zapewniającej całodobową opiekę.

W 2014 r. pomocy w formie opłaty za pobyt w Domu Pomocy Społecznej udzielono 8 osobom, co stanowi to 1,3% ogółu osób otrzymujących pomoc.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 163) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; które nie są w stanie go sobie zapewnić.

Świadczenie może przyjmować różne formy pomocy:

- wydawanych posiłków,
- świadczenia w postaci paczek żywnościowych,
- świadczenia w postaci bonów żywnościowych,
- świadczenia pieniężnego w postaci zasiłków celowych na zakup artykułów spożywczych.

Pomoc w formie posiłku przyznana jest też dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole.

Program wieloletni; Pomoc państwa w zakresie dożywiania;

Celem programu jest udzielenie wsparcia gminom w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów wiejskich i z obszarów objętych wysokim poziomem bezrobocia. Istotnym elementem programu jest też rozwój w gminach bazy żywnościowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Odbiorcami programu głównie są dzieci i młodzież, ale także osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Program przewiduje utrzymanie przez osoby uprawnione pomocy w formach:

- posiłku,
- zasiłku celowego,
- świadczenia rzeczowego.

W 2014 r. pomocy w ramach programu wieloletniego; Pomoc państwa w zakresie dożywiania; objęto pomocą ogółem 316 osób.

W postaci posiłków w szkołach udzielono 99 dzieciom

Świadczeniami w formie paczek żywnościowych w ramach Programu P E A D w 2012 r. objętych było 69 rodzin, a pomoc przeznaczona była dla 150 osób, i w roku 2013 r. objęto tego rodzaju pomocą 71 rodzin również dla 150 osób w rodzinach.

W 2014r w ramach programu FEAD nie udzielano wsparcia w tym zakresie z uwagi na konieczne dostosowanie procedur w tym zakresie.

Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi od wielu lat stanowią jedną z najbardziej licznych grup (77 rodzin w tym 246 osób w rodzinie) klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skiermiewicach.

Aktywne wspieranie rodziny związane jest z wykorzystaniem przez pracowników Ośrodka różnorodnych metod i narzędzi pracy, mieszczących się w katalogu indywidualnej, grupowej oraz środowiskowej pracy socjalnej.

Bogate doświadczenie pracowników Ośrodka w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi w dużej mierze prowadzona jest przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skiermiewicach, których działania w omawianym obszarze są nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych dzieci, a także na wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych.

Pracownicy socjalni koncentrowali się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny, pomocy w przełamaniu oporu i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodzin oraz wsparcia środowiska lokalnego.

Realizowane zadania miały na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny.

- bieżący monitoring zaspakajania podstawowych potrzeb socjalnych i bytowych dziecka,
- pracę z rodziną nastawioną na przezwyciężanie trudności opiekuńczo - wychowawczych,
- działania na rzecz integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- pomoc w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, w tym kryzysów rodzinnych,
- świadczenie specjalistycznego poradnictwa w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych dla rodzin wychowanków,
- podnoszenie świadomości rodziców/opiekunów w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny.

W 2014 r. opracowano indywidualne plany pracy dla 12 rodzin, z których 18 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub w rodzinach zastępczych.

W roku 2014 w związku z wejściem w życie nowych zasad odpłatności za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo wychowawczych po wejściu ich w życie Gmina Skierniewice ponosiła odpłatność za 10 dzieci, w tym 5 w placówkach opiekuńczo wychowawczych i 5 w rodzinach zastępczych.

Gmina Skierniewice ponosi także odpłatność za pobyt 1 dziecko w Domu Pomocy Społecznej.

Realizując obowiązek ustawy wynikający z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2014 r. nadal był zatrudniony asystent rodziny . Pomocą asystenta objęto 19 rodzin wymagających szczególnego wsparcia w związku problemami opiekuńczo wychowawczymi. Koszt realizacji zadania w ramach przyjętej dotacji wyniósł w roku 2014 25454zł , gmina dofinansowała zadanie w wysokości 7492,95zł tj. 22,74%

Łącznie koszt realizacji zadania wyniósł 32 946,95zł

Jedną z wielu form pomocy realizowaną przez GOPS jest interwencja kryzysowa. Działania te skierowane zostały do 1 rodzina, gdzie 4 osobom udzielono pomocy. Założono 7 Niebieskich Kart.

GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIŁEK STAŁY					
Liczba osób	1	25	28	32	35
Liczba świadczeń	2	245	261	295	325
Kwota świadczeń w złotych	3	89 825	113 894	126 411	141 319
W tym: (wiersze 4-6)					
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących					
Liczba osób	4	19	18	22	24
Liczba świadczeń	5	177	170	206	230
Kwota świadczeń w złotych	6	70 490	81 603	97 158	109 854
W tym: (wiersze 7-9)					
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	7	8	10	10	11
Liczba świadczeń	8	68	91	89	95
Kwota świadczeń w złotych	9	19 335	32 291	29 253	31 465
ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	10	154	198	191	191
Liczba świadczeń	11	1 011	1 348	1 297	1 294
Kwota świadczeń w złotych	12	295 336	476 039	429 362	428 548
W tym: (wiersze 13-24)					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	13	127	152	150	150
Liczba świadczeń	14	786	1 028	949	949
Kwota świadczeń w złotych	15	237 553	383 614	333 422	333 422
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	16	7	10	12	12
Liczba świadczeń	17	39	40	47	44
Kwota świadczeń w złotych	18	7 227	9 381	13 014	12 200
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	19	19	30	21	21
Liczba świadczeń	20	83	137	123	123
Kwota świadczeń w złotych	21	16 133	29 060	26 072	26 072

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego					
Liczba osób	22	0	1	0	0
Liczba świadczeń	23	0	1	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	271	0	0
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b					
Liczba osób	25	0	0	0	0
Liczba świadczeń	26	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM					
Liczba osób	28	174	217	198	198
Kwota świadczeń w złotych	29	203 944	204 051	202 922	201 093
W tym: ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"					
Liczba osób	30	116	135	116	116
Liczba świadczeń	31	651	691	716	716
Kwota świadczeń w złotych	32	120 585	121 032	129 093	129 093
ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2					
Liczba osób	33	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	34	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
POSIŁEK OGÓŁEM					
Liczba osób	35	140	113	103	98
Liczba świadczeń	36	13 985	15 943	14 259	14 200
Kwota świadczeń w złotych	37	58 856	68 338	59 135	59 382
W TYM: DLA DZIECI					
Liczba osób	38	140	113	100	98
Liczba świadczeń	39	13 985	15 943	14 259	14 200
Kwota świadczeń w złotych	40	58 856	68 338	59 135	59 382
W tym: (z wierszy 35-37) POSIŁEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"					
Liczba osób	41	140	113	103	98
Liczba świadczeń	42	13 985	15 943	14 259	14 200
Kwota świadczeń w złotych	43	58 856	68 338	59 135	59 382
W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)					
Liczba osób	44	140	113	103	98
Liczba świadczeń	45	13 985	15 943	14 259	14 200
Kwota świadczeń w złotych	46	58 856	68 338	59 135	59 382
SCHRONIENIE					
Liczba osób	47	0	0	0	0
Liczba świadczeń	48	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	49	0	0	0	0
UBRANIE					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba osób	50	0	0	0	0
Liczba świadczeń	51	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	52	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	53	0	0	1	1
Liczba świadczeń	54	0	0	2	1
Kwota świadczeń w złotych	55	0	0	2 862	4 000
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	56	6	7	8	9
Liczba świadczeń	57	72	80	89	100
Kwota świadczeń w złotych	58	154 593	171 684	194 544	217 665
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY					
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI					
Liczba osób	59	0	0	0	0
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób	60	0	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	0	17	19	15
Liczba rodzin wspierających	62	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	63	0	1	1	1
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	0	17 897	52 697	95 170

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Począwszy od 2004 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obsługuje mieszkańców gminy Skierniewice w zakresie ustalania uprawnień, wydawania decyzji administracyjnych oraz wypłatą i weryfikacją świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Świadczenia rodzinne:

- w 2012 r. wydano 662 decyzje administracyjne,
- w 2013 r. wydano 550 decyzji administracyjnych
- w 2014 r. wydano 465 decyzje administracyjne

W 2014 r. objęto pomocą w formie świadczeń rodzinnych 420 rodzin tj. 22,15 % ogółu gospodarstw domowych w gminie na kwotę 1 217 501zł., z czego 455 dzieci które otrzymały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na kwotę 809 865 zł.

Fundusz alimentacyjny:

- w 2012 r. wydano 134 decyzje administracyjne,
- w 2013 r. wydano 61 decyzji administracyjnych,
- w 2014 r. wydano 105decyzji administracyjnych

Liczba gospodarstw domowych objętych funduszem alimentacyjnym: w 2014 r. - 40 rodzin tj. 2,11% ogółu gospodarstw domowych na kwotę 230 324,29 zł. dla 60 dzieci. Zauważalne jest zmniejszenie się liczby osób kwalifikujących się do świadczeń rodzinnych, ale jednocześnie nastąpił widoczny wzrost liczby osób korzystających z dodatku pielęgnacyjnego.

Stypendia szkolne:

- w 2012 r. - 129 dzieci i wydano 149 decyzji administracyjnych.
- w 2013 r. - 145 dzieci i wydano 113 decyzji administracyjnych
- w 2014 r. - 101 dzieci i wydano 116 decyzji administracyjnych

Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą w formie stypendiów: w 2014 r. - 79 tj. 4,17% ogółu gospodarstw domowych, które otrzymały pomoc na kwotę 90 248 zł.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	1	265	291	278	280
Kwota świadczeń w złotych	2	961 606	925 849	809 865	747 140
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	3	34	30	23	20
Kwota świadczeń w złotych	4	34 000	30 000	23 000	20 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	5	83	58	51	48
Kwota świadczeń w złotych	6	83 000	58 000	51 000	48 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUNCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	7	419	292	180	188
Kwota świadczeń w złotych	8	213 374	160 221	133 200	225 600
DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO					
Liczba świadczeń	9	0	101	0	0
Kwota świadczeń w złotych	10	0	10 100	0	0
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	1 335	1 374	1 372	1 341
Kwota świadczeń w złotych	12	204 255	210 222	209 916	205 020
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	235	244	220	208
Kwota świadczeń w złotych	14	35 955	37 332	33 660	31 824
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					
Liczba świadczeń	15	678	703	671	628
Kwota świadczeń w złotych	16	103 734	107 559	102 663	96 084
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	398	403	459	481
Kwota świadczeń w złotych	18	60 894	61 659	70 227	73 440
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	24	24	22	24
Kwota świadczeń w złotych	20	3 672	3 672	3 366	3 672
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUNCZY					
Liczba świadczeń	21	0	9	26	24
Kwota świadczeń w złotych	22	0	4 680	13 520	12 480
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	X	X	177	108
Kwota świadczeń w złotych	24	X	X	91 381	55 207
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	56	56	60	60

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba rodzin	26	37	43	40	41
Kwota świadczeń w złotych	27	193 315	208 730	230 324	242 800
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	3	2	1	2
Kwota świadczeń w złotych	29	4 891	1 920	497	2 612
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	X	X	1	2
Kwota świadczeń w złotych	31	X	X	95	190
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	41	41	42	38
Kwota świadczeń w złotych	33	15 005	13 933	16 534	20 383
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	25	26	21	15
Kwota świadczeń w złotych	35	34 809	41 538	36 409	45 969
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	39	0	0	0	0
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	129	145	101	90
Kwota świadczeń w złotych	41	66 919	70 040	90 248	112 500

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Institucją pomocy społecznej służącą zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Gminy Skierniewice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania dotyczące obszaru polityki społecznej w zakresie pomocy społecznej, w tym realizacja programu wieloletniego - Pomoc państwa w zakresie dożywiania, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i dłużników alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych oraz pomocy materialnej dla uczniów, przeciwdziałania przemocy, profilaktyki społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Realizuje również zadania wynikające z Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Pracownicy Ośrodka są jednocześnie członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego d/s Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie i Ośrodek prowadzi również obsługę tego Zespołu oraz pracownicy Ośrodka są zaangażowani w prowadzenie Punktu Konsultacyjnego.

Realizowany był projekt systemowy w latach 2008-2014 w ramach POKL, gdzie w ramach Projektu prowadzone było poradnictwo specjalistyczne.

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego d/s Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie wchodzi przedstawiciele służb tj. GOPS, Placówek Oświatowych na terenie Gminy, Służby Zdrowia, Policji, Prokurator i Kuratorzy Sądowi

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OSRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM						
Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	0	0	0	0	0
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	10	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	14	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	15	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	0	0	0
DZIENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	23	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	31	0	0	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	0	0	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	35	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	39	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	0	0	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY i WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	6	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	0	0	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM						
Liczba placówek	11	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba osób korzystających	15	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	16	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	0	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	0	0	0	0	0
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	37	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	39	0	0	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM						
Liczba placówek	40	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	X	X	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	44	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	X	X	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO						
Liczba placówek	47	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	51	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	X	X	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	54	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	60	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	63	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	0	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ						
Liczba placówek	66	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba uczestników zajęć	69	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	0	0	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	0	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
			Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
ośrodek wsparcia - środowiskowy dom samopomocy	Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	2	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - dzienny dom pomocy	Liczba placówek	3	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	4	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - noclegownia, schronisko i dom dla osób bezdomnych	Liczba placówek	5	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	6	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - klub samopomocy	Liczba placówek	7	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	8	0	0	0	0	0
dom pomocy społecznej	Liczba placówek	9	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	10	0	0	0	0	0
rodzinny dom pomocy	Liczba placówek	11	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	12	0	0	0	0	0
mieszkanie chronione	Liczba placówek	13	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	14	0	0	0	0	0

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
			Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
ośrodek interwencji kryzysowej	Liczba placówek	15	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	16	0	0	0	0	0
jednostka specjalistycznego poradnictwa	Liczba placówek	17	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	18	0	0	0	0	0
placówka wsparcia dziennego	Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	20	0	0	0	0	0
placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego	Liczba placówek	21	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	22	0	0	0	0	0
placówka opiekuńczo-wychowawcza	Liczba placówek	23	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	24	0	0	0	0	0
centrum integracji społecznej	Liczba placówek	25	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	26	0	0	0	0	0
klub integracji społecznej	Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	28	0	0	0	0	0
warsztat terapii zajęciowej	Liczba placówek	29	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	30	0	0	0	0	0
zakład aktywności zawodowej	Liczba placówek	31	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	32	0	0	0	0	0

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Instytucje pomocy społecznej służą zaspokajaniu potrzeb jednostek, jak również stanowią element kontroli społecznej podtrzymujący spójność i funkcjonalność systemu społecznego, w Gminie Skierniewice jest nim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skierniewicach.

Kadra GOPS w 2014t:

- Kierownik - 1
- Główny Księgowy - 1
- Dział Pomocy Społecznej - 5, w tym trzy stanowiska współfinansowane ze środków EFS
- Obsługa POMOST Std - 1
- Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego - 2.

Ponadto zgodnie z przyjętą dotacją na zatrudnienie jest zatrudniony Asystent Rodziny

Realizacja zadań wynikających z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych odbywa się na zasadzie umów zlecenia. Obsługa informatyczna Ośrodka realizowana jest w formie zlecenia usługi firmie zewnętrznej.

W zasobach kadry nie ma również prawnika. W sytuacjach wyjątkowych wsparcia prawnego udziela Radca Prawny Urzędu Gminy Skierniewice. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skierniewicach realizuje zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom w celu przeciwdziałania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ośrodek wypełnia zadania pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r., ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawie o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005 r, a także ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.

W szczególności zadania realizowane są poprzez tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym po przez rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej, diagnozę, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, stypendiów socjalnych, dodatków mieszkaniowych oraz przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawami świadczeń.

Pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skierniewicach wspiera i współdziała w organizowaniu pomocy dla osób chorych, w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie, niepełnosprawnych i w podeszłym wieku, realizuje programy z zakresu przeciwdziałania przemocy i narkomanii, podejmując współpracę z organizacjami pożytku publicznego i stowarzyszeniami, Kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi, a także z osobami fizycznymi i prawnymi.

Ponadto pracownicy GOPS zajmują się wdrażaniem projektów socjalnych i programów dotyczących wsparcia i pomocy na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo, ubogich oraz zagrożonych patologiami społecznymi i marginalizacją.

Realizowane są działania profilaktyczne wspólnie z GKRPA na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie narażonych na uzależnienia.

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI					
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	10	11	11	11
KADRA KIEROWNICZA					
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	1	1	1	1
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)					
Wykształcenie wyższe	3	1	1	1	1
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	1	1	1	1
PRACOWNICY SOCJALNI					
Ogółem	5	4	4	4	4
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	2	2	0	0
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)					
Wykształcenie wyższe	7	3	3	3	4
Wykształcenie średnie	8	1	1	1	0
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	2	2	2	3
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	0	0	0	1
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	1	1	1	1
POZOSTALI PRACOWNICY:					
Ogółem	12	5	6	6	6
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)					
Wykształcenie wyższe	13	5	6	6	6
Wykształcenie średnie	14	0	0	0	0
Inne	15	0	0	0	0

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	0	0	0	0
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	0	0	1	1
Staże	3	0	2	2	2

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	0	0	0	0	0
Liczba osób ogółem w zespole	2	0	0	0	0	0
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	0	0	0	0	0
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	0	0	0	0	0

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

Koszty zasobu instytucjonalnego

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników. Gmina na utrzymanie Ośrodka otrzymuje dotację ze środków budżetu państwa. Wielkość dotacji pokazuje poniższe zestawienie.

Dotacja na zadania

- rok 2011 - 108 495,00 zł.
- rok 2012 - 110 143,00 zł.
- rok 2013 - 86 406,00 zł
- rok 2014 - 78 036,00zł

Widać wyraźną tendencję spadkową, a rok 2014 w stosunku do roku 2013 stanowi kolejny spadek o 9,69%.

Środki własne:

- rok 2011 - 244 845,29 zł.
- rok 2012 - 257 778,10 zł.
- rok 2013 - 281107,83 zł
- rok 2014 - 392 322,30 zł

Widać wyraźną tendencję wzrostową, a rok 2014 w stosunku do roku 2013 stanowi wzrost o kolejne 28,35%.

Gmina realizuje zadania zlecone w Rozdz. 85212

Wielkość środków w ramach 3% odpisu nie pokrywa wydatków związanych z obsługą tego zadania. Biorąc powyższe Gmina dofinansowuje obsługę zadania w następującej wysokości:

Środki własne:

- rok 2012 - 46 088,51 zł.
- rok 2013 - 40 201,92 zł
- rok 2014 - 48 757,92 zł

Spadek w roku 2013 w stosunku do roku 2012 wynika z przebywania pracownika na urlopie macierzyńskim. Natomiast wzrost w 2014r w stosunku do 2013r. wynika z powrotu z urlopu macierzyńskiego.

Rozdz 85195 -

2012r-0zł w tym w budżecie OPS-0zł

2013r- 150zł w tym w budżecie OPS-150zł

Rok oceny 2014- 128zł w tym w budżecie OPS-128zł

Rok po ocenie 2015-100zł w tym w budżecie OPS -100zł

Dwa lata po ocenie-100zł-w tym w budżecie OPS-100zł

2015r

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	3 150 570	3 366 763	3 402 501	3 495 004	3 511 364
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	3 104 606	3 319 595	3 342 660	3 442 221	3 461 364
851 - OCHRONA ZDROWIA						

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	2 100	800	4 000	4 000	4 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	43 864	46 368	55 841	60 000	60 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0	11 217	14 000
852 - POMOC SPOLECZNA						
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	0	0	0	0
85202 - Domy pomocy społecznej	9	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0	0	0
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0	0	0
85204 - Rodziny zastępcze	13	3 241	17 897	52 697	95 170	95 170
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	3 241	17 897	52 697	95 170	95 170
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	1 736	1 554	764	2 000	2 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	1 736	1 554	764	2 000	2 000
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	17	0	14 821	32 947	40 004	45 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	0	14 821	32 947	40 004	45 000
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	1 786 449	1 709 397	1 676 837	1 608 636	1 620 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	1 786 449	1 709 397	1 676 837	1 608 636	1 620 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	15 005	13 933	16 534	20 383	20 383
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	15 005	13 933	16 534	20 383	20 383
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	511 885	738 292	677 924	718 213	718 213
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	511 885	738 292	677 924	718 213	718 213
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	5 383	2 412	1 184	3 312	3 312
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	5 383	2 412	1 184	3 312	3 312
85216 - Zasiłki stałe	27	90 396	113 493	126 248	141 319	141 319
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	90 396	113 493	126 248	141 319	141 319
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	X	X	X	X	X
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	373 910	368 935	417 044	475 730	475 730
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	373 910	368 935	417 044	475 730	475 730
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	5 100	8 827	12 193	12 776	12 776
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	5 100	8 827	12 193	12 776	12 776

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	39	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	0	0	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	45	244 582	259 994	238 040	200 961	200 961
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	244 582	259 994	238 040	200 961	200 961
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85305 - Żłobki	47	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	0	0	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0	0	0
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	66 919	70 040	90 248	112 500	112 500
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	66 919	70 040	90 248	112 500	112 500

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Od 2008r. do 2014r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skierniewicach realizował projekt systemowy pt. „Wzbudzić chęć działania – program aktywizacji społecznej i zawodowej podopiecznych GOPS Skierniewice” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Od 16 czerwca 2014r Gminny Ośrodek pomocy społecznej realizuje zadania wynikające z programu „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodów. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

W Gminie Skierniewice w 2014r o Kartę Dużej Rodziny – złożonych zostało 82 wnioski przez 67 rodzin, liczba kart wydanych 377.

W ramach realizowanego Projektu Ośrodek skorzystał ze wsparcia zatrudnienia 2 pracowników socjalnych oraz zatrudnienie specjalisty poradnictwa psychospołecznego i pomocy terapeutycznej rodzinie w ramach aktywnej integracji na rzecz BO.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE z EFS				
Liczba projektów	1	1	1	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	16	16	0
Łączna kwota środków EFS	3	232 349	191 108	174 542
W tym:				
Projekt systemowy	4	232 349	191 108	174 542
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS				
Liczba konkursów	5	0	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	6	0	17	15
W tym				
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013"	7	0	1	0
"Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014"	8	0	0	1
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015"	9	0	0	0
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienionych wyżej)				
Liczba programów	10	1	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	11	402	353	316
W tym:				
Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	12	1	1	0
Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020	13	0	0	1

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia Organizacje pozarządowe pełnią ważną rolę w społeczeństwie, realizują bowiem wiele zadań administracji publicznej oraz odpowiadają w swoich działaniach na problemy środowiska lokalnego i wspierają ludzi w zaspokajaniu ich potrzeb. Realizację zadań publicznych w Gminie Skierniewice odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536) ze sfery Ochrony i Promocji Zdrowia - Przeciwdziałanie Alkoholizmowi i Narkomanii. W zakresie realizowanych zadań z polityki społecznej Gmina Skierniewice wspierała zadania realizowane przez Skierniewice Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich ;Ametyst; w Skierniewicach na zadanie - Wspieranie rodzin w kryzysie oraz TPD na zadanie wypoczynek letni dzieci z programem profilaktyki uzależnień. Współpraca z organizacjami pozarządowymi opiera się głównie o realizację projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym tj. alkoholizmowi, narkomanii itp. oraz biernym formom spędzania wolnego czasu. Zadanie to jest realizowane między innymi poprzez: realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Gminie Skierniewice oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	0	0	0
Liczba zleceń / umów	3	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	0	0	0
ZLECENIA W TRYBIE ZAMOWIEŃ PUBLICZNYCH				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	0	0	0
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ				
Usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	0
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0

10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	2	3	3	3	3	3	4
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	3	4	4	4	4	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	67	75	75	75	75	75	100
Dynamika (%)	4	X	112	100	100	100	100	133

Wskaźnik profesjonalizacji kadry - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	1	2	2	2	2	2	2

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	9	10	10	11	11	11	11
Wartość wskaźnika w1+w2 / w3 x 100% (%)	4	11	20	20	18	18	18	18
Dynamika (%)	5	X	182	100	90	100	100	100

* nie ujęci w wierszu 1

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	2	2	2	2	2	2	3
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	3	4	4	4	4	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	67	50	50	50	50	50	75
Dynamika (%)	4	X	75	100	100	100	100	150

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	0	0	0	0	0	1	1
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	3	4	4	4	4	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	25	25
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	100

Wskaźnik wolontariatu - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników	2	9	10	10	13	11	14	14
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby / prognoza	2016 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	3	4	4	4	4	4	4
liczba mieszkańców	2	7 243	7 265	7 290	7 305	7 305	7 305	7 305
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 2000	3	0,83	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1
Dynamika (%)	4	X	133	100	100	100	100	91

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby /prognoza	2016 potrzeba
liczba pracowników socjalnych	1	3	4	4	4	4	4	4
liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną	2	211	257	278	278	194	264	264
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 50	3	0,71	0,78	0,72	0,72	1,03	1	1
Dynamika (%)	4	X	110	92	100	143	97	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej V

Warunki				Rok oceny
1 na 2 tys.	min. 3	1 na 50 rodzin	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	
			1	
X	X		1	0
	X	X	2	0
Ogółem			3	0

10.2. KOSZTY

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza	2016 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	516 799	588 921	641 054	631 660	683 691	647 358	712 094
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 7	2	2 940 072	2 855 078	3 104 606	3 319 595	3 342 660	3 442 221	3 461 364
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	18	21	21	19	20	19	21
Dynamika (%)	4	X	117	100	90	105	95	111

10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA

Wskaźnik deprivacji lokalnej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	692	652	627	656	615	623
liczba mieszkańców	2	7 243	7 265	7 290	7 305	7 305	7 305
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	95,54	89,75	86,01	89,80	84,19	85
Dynamika (%)	4	X	94	96	104	94	101

Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	211	221	200	207	281	279
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	359	363	359	384	365	362
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	3	59	61	56	54	77	77

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
w1 / w2 x 100%							
Dynamika (%)	4	X	103	92	96	143	100

Wskaźnik pomocy pieniężnej - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	204	213	218	271	262	261
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	359	363	359	384	365	362
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	57	59	61	71	72	72
Dynamika (%)	4	X	104	103	116	101	100

Wskaźnik pomocy niepieniężnej - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	159	150	143	118	105	105
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	359	363	359	384	365	362
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	44	41	40	31	29	29
Dynamika (%)	4	X	93	98	78	94	100

10.4. POWODY PRYZNANIA POMOCY

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Ubóstwo (%)	1	78	81	84	84	85	84
Bezrobocie (%)	2	57	67	69	70	68	67
Niepełnosprawność (%)	3	31	34	32	38	34	38
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	27	31	29	32	28	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	18	24	22	29	29	33
Alkoholizm (%)	6	22	29	26	30	25	25
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	27	29	32	29	22	20

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Przemoc w rodzinie (%)	9	1	0	1	0	0	1

Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	1	0	0	0	0	0	0
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności	2	1	2	6	6	6	7
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	3	234	226	234	266	263	264
Wartość wskaźnika w2 / w3 x 100% (%)	4	0	1	3	2	2	3
Dynamika (%)	5	X	0	300	67	100	150

10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	400	401	398	480	472	478
częstotliwość w miesiącach	2	10	8	9	9	9	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	202	200	284	355	329	331
częstotliwość w miesiącach	4	9	9	9	9	9	9

Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w zł	1	305	274	292	353	331	331
częstotliwość w miesiącach	2	6	6	7	7	7	7
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w zł	3	320	290	302	373	351	351
częstotliwość w miesiącach	4	6	5	6	7	6	6
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w zł	5	226	241	185	235	277	277
częstotliwość w miesiącach	6	5	4	6	4	4	4
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w zł	7	211	161	194	212	212	212

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
częstotliwość w miesiącach	8	5	5	4	5	6	6
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w zł	9	234	179	0	271	0	0
częstotliwość w miesiącach	10	1	6	0	1	0	0

Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	1 049	1 049	1 172	940	1 025	1 016

10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	7	7	3	5	5	6
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	7	7	1	5	1 288	1 288
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	100	100	300	100	0	0
Dynamika (%)	4	X	100	300	33	0	0

* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Wskaźnik kontraktu socjalnego - gmina

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	13	17	20	5	5	18
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	359	363	359	384	365	362
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	4	5	6	1	1	5
Dynamika (%)	4	X	125	120	17	100	500

Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	0	0	0	0	0	0

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	64	95	89	114	99	101
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - gmina

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - gmina

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy o zasięgu lokalnym	2	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - gmina

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0

10.8. ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)

Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	47	9	11	4	3	5
liczba decyzji przyznających zasilek / usługę	2	1 016	1 101	1 268	1 395	1 194	1 190
Wartość wskaźnika w1/(w1+w2) x 100% (%)	3	4	1	1	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	25	100	0	0	0

Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	15	8	5	3	3	5
liczba decyzji odmownych	2	47	9	11	4	3	5
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	32	89	45	75	100	100
Dynamika (%)	4	X	278	51	167	133	100

Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	29	0	0	0	0	0
liczba decyzji odmownych	2	47	9	11	4	3	5
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	62	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.9. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - gmina

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	2 881 793	100	2 855 078	100	3 150 570	100	3 366 763	100	3 402 501	100	3 495 004	100	3 511 364	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	35 781	1	35 207	1	45 964	1	47 168	1	59 841	2	64 000	2	64 000	2
852 - POMOC SPOŁECZNA	2 747 012	95	2 742 886	96	3 037 687	96	3 249 555	97	3 252 412	96	3 318 504	95	3 334 864	95
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	99 000	3	76 985	3	66 919	2	70 040	2	90 248	3	112 500	3	112 500	3

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdział) - gmina

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	2 881 793	100,00	2 855 078	100,00	3 150 570	100,00	3 366 763	100,00	3 402 501	100,00	3 495 004	100,00	3 511 364	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	1 280	0,04	500	0,02	2 100	0,07	800	0,02	4 000	0,12	4 000	0,11	4 000	0,11
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	34 501	1,20	34 707	1,22	43 864	1,39	46 368	1,38	55 841	1,64	60 000	1,72	60 000	1,71
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	0	0,00	3 241	0,10	17 897	0,53	52 697	1,55	95 170	2,72	95 170	2,71
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	113	0,00	703	0,02	1 736	0,06	1 554	0,05	764	0,02	2 000	0,06	2 000	0,06
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14 821	0,44	32 947	0,97	40 004	1,14	45 000	1,28
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	1 755 277	60,91	1 674 930	58,66	1 786 449	56,70	1 709 397	50,77	1 676 837	49,28	1 608 636	46,03	1 620 000	46,14
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	6 965	0,24	7 531	0,26	15 005	0,48	13 933	0,41	16 534	0,49	20 383	0,58	20 383	0,58
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	431 734	14,98	411 979	14,43	511 885	16,25	738 292	21,93	677 924	19,92	718 213	20,55	718 213	20,45
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	6 561	0,23	3 565	0,12	5 383	0,17	2 412	0,07	1 184	0,03	3 312	0,09	3 312	0,09
85216 - Zasiłki stałe	14	0	0,00	62 755	2,20	90 396	2,87	113 493	3,37	126 248	3,71	141 319	4,04	141 319	4,02
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	348 276	12,09	353 340	12,38	373 910	11,87	368 935	10,96	417 044	12,26	475 730	13,61	475 730	13,55
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	2 000	0,07	4 139	0,14	5 100	0,16	8 827	0,26	12 193	0,36	12 776	0,37	12 776	0,36
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	196 086	6,80	223 944	7,84	244 582	7,76	259 994	7,72	238 040	7,00	200 961	5,75	200 961	5,72
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	99 000	3,44	76 985	2,70	66 919	2,12	70 040	2,08	90 248	2,65	112 500	3,22	112 500	3,20

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - gmina

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki		2 881 793	100	2 819 871	100	3 104 606	100	3 319 595	100	3 342 660	100	3 442 221	100	3 461 364	100
851 - OCHRONA ZDROWIA		35 781	1	0	0	0	0	0	0	0	0	11 217	0	14 000	0
852 - POMOC SPOŁECZNA		2 747 012	95	2 742 886	97	3 037 687	98	3 249 555	98	3 252 412	97	3 318 504	96	3 334 864	96
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA		99 000	3	76 985	3	66 919	2	70 040	2	90 248	3	112 500	3	112 500	3

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - gmina

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014 Potrzeby		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	2 881 793	100,00	2 819 871	100,00	3 104 606	100,00	3 319 595	100,00	3 342 660	100,00	3 442 221	100,00	3 461 364	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	1 280	0,04	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	34 501	1,20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	11 217	0,33	14 000	0,40
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	0	0,00	3 241	0,10	17 897	0,54	52 697	1,58	95 170	2,76	95 170	2,75
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	113	0,00	703	0,02	1 736	0,06	1 554	0,05	764	0,02	2 000	0,06	2 000	0,06
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14 821	0,45	32 947	0,99	40 004	1,16	45 000	1,30
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	1 755 277	60,91	1 674 930	59,40	1 786 449	57,54	1 709 397	51,49	1 676 837	50,16	1 608 636	46,73	1 620 000	46,80
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	6 965	0,24	7 531	0,27	15 005	0,48	13 933	0,42	16 534	0,49	20 383	0,59	20 383	0,59
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	431 734	14,98	411 979	14,61	511 885	16,49	738 292	22,24	677 924	20,28	718 213	20,86	718 213	20,75

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014 Potrzeby		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	6 561	0,23	3 565	0,13	5 383	0,17	2 412	0,07	1 184	0,04	3 312	0,10	3 312	0,10
85216 - Zasiłki stałe	14	0	0,00	62 755	2,23	90 396	2,91	113 493	3,42	126 248	3,78	141 319	4,11	141 319	4,08
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	348 276	12,09	353 340	12,53	373 910	12,04	368 935	11,11	417 044	12,48	475 730	13,82	475 730	13,74
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	2 000	0,07	4 139	0,15	5 100	0,16	8 827	0,27	12 193	0,36	12 776	0,37	12 776	0,37
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	196 086	6,80	223 944	7,94	244 582	7,88	259 994	7,83	238 040	7,12	200 961	5,84	200 961	5,81
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	99 000	3,44	76 985	2,73	66 919	2,16	70 040	2,11	90 248	2,70	112 500	3,27	112 500	3,25

* procentowy udział w wydatkach ogółem

11. Wnioski końcowe

Przedstawione w ocenie zasobów pomocy społecznej dane ukazują sytuację społeczno demograficzną oraz stawiane przed realizatorami działań z zakresu pomocy społecznej wyzwania.

Podstawowym zadaniem jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać.

Z powyższą tematyką związany jest szereg kwestii wykraczających poza obszar oddziaływania pomocy społecznej i jej zadań ustawowych. Dotyczą one m.in. rynku pracy, ochrony zdrowia, sytuacji mieszkaniowej, oświatowej.

Na stopień rozwiązywania kwestii społecznych na terenie Gminy Skierniewice mają wpływ zamierzenia i działania realizowane przez inne podmioty polityki społecznej usytuowane zarówno na szczeblu lokalnym jak i ponadlokalnym. Powodzenie działań pomocy społecznej jest zatem w dużej mierze współzależne od wyników podejmowanych działań w innych obszarach polityki społecznej.

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem. Działania pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodku skierowane są na wzmocnienie świadczeniobiorców w odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, bądź osobą, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na ich rzecz. Ma to na celu umożliwienie usamodzielniania się rodziny lub osoby, a tym samym pomoc w rozwiązaniu głównych problemów powodujących alienację społeczną. Przy planowaniu budżetu na zadania z zakresu pomocy społecznej na następny rok, należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

1) Z prognoz demograficznych na lata 2011-2035 (<http://www.stat.gov.pl>) wynika, że w powiecie skierniewickim zmniejszeniu będzie ulegała liczba mieszkańców, pogorszy się struktura wiekowa i nastąpi wzrost wielkości populacji ludności w wieku poprodukcyjnym. Takie prognozy ukierunkowują cele strategiczne w pomocy społecznej na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku, a przede wszystkim zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej i zabezpieczenie usług opiekuńczych oraz pobytu w dziennych ośrodkach wsparcia dla seniorów. Zasadne jest kontynuowanie podjęcia planów w zakresie utworzenia w Gminie Skierniewice Domu Pomocy Społecznej lub dziennego wsparcia osób starszych.

Niepokojąco wzrasta liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, a brak miejsc w rodzinach zastępczych i placówkach na terenie całego kraju powoduje, że małoletni są pozostawieni w środowiskach patologicznych, gdzie narażone jest ich życie i zdrowie, a także prawidłowe funkcjonowanie w dorosłym życiu.

2) Kontynuowanie zatrudnienia i rozwijanie form pracy asystentów rodziny w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej oraz zapobiegania odbieraniu dzieci z rodzin do pieczy zastępczej co zmniejszy wysokie obecnie koszty utrzymania dziecka w placówce lub w rodzinie zastępczej pokrywane przez gminę.

3) Rozwijanie i upowszechnianie form aktywnej integracji społecznej i zawodowej oraz umożliwienie dostępu do nich osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym przy pomocy zewnętrznych środków finansowych z projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z programów i konkursów finansowanych z budżetu państwa.

4) Zintegrowanie i ścisła współpraca i koordynacja działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej, na rzecz aktywizacji osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.